

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Resolutiones Pastorales De Præceptis, Vitiis Capitalibus, Et De Sacramentis

Marchantius, Jacobus

Coloniæ Agrippinæ, 1655

Corollarium

urn:nbn:de:hbz:466:1-41699

COROLLARIUM.

EXiam dictis resolvi possunt varii casus in speciali hanc materiam concernentes.

1. *Casus* Qui pueros osculantur ex amore tenero infantilis ætatis, licet forsitan aliqua quandoque delectatio & sensualitatis motus exurgat ex molitie carnis infantilis, vel non peccant vel solum venialiter peccant, si in his motibus non sibi complacent.

2. Ancillæ quæ puellulos vestiunt, lavant, & ideo quandoque genitalia puerorum attingere & adspicere contingit, non peccant, licet motus aliquis sensualitatis sese interferat, si ipsis ille motus non placet. Ratio est, quia officium debitæ servitutis hæc ab ipsis quandoque postulat. Si verò ex curiositate adspiciant vel attingant sine necessitate, non erit plusquam veniale, nisi periculum propinquum morosæ delectationis vel libidinosi consensus inde illis evenit; quod facile posset evenire, si moram aliquam in simili visu, vel attactu trahant.

3. Famuli circa equos, jumenta, aut alia pecora versantes; si contrectent genitalia pecorum ex quadam libidine, non solum peccant mortaliter, sed & istud referendum est ad speciem bestialitatis; est enim actus quidam inchoatus. Nec videntur facile excusandi, si id faciant ex curiositate, quia ille attactus omnino periculosus est, nisi sit valde leviter factus.

4. Qui aspicit ex curiositate brutam coëuntiam, non videtur peccare mortaliter; si absit morale periculum delectationis libidinosæ, in quam aliquando transit curiositas nimia; maxime quando in similibus trahitur moraliter. Est verò differentia inter tactum & aspectum, quod efficacius moveat tactus ab libidine, quam aspectus; ideoque magis periculosus est. Aspectus tamen viri cum muliere concumbentis natura sua efficaciter movet ad libidinem, ideo omnino vitandus foret sub gravi peccato, ob periculum. Hinc quandoque graviter peccare possunt parentes vel conjuges, qui in eodem cubiculo

cul ubi pueri vel ancillæ decumbūt, conjugio ita in discretè vacant, ut qui in eo cubiculo sunt, facilè advertant quando commiscantur, & exinde aliquod periculum libidinosæ commotionis subeunt.

5. Personas ejusdem sexus simul in flumine natantes, si casu aut ex curiositate contingat sese aspicere etiam in partibus inhonestis, non condemnari peccati mortalis, si absit libidinosus animus. Aliud est de personis diversi sexus si se nudas aspicerent; quia tunc morale periculum est libidinis.

6. Qui seipsum aspicit nudum etiam in partibus inhonestis, ordinariè non peccat nisi venialiter, licet id fiat sine causa, & ex curiositate; quia minus movent propria pudenda quam aliena, minorque est indecentia: quod si fiat ex causa aliqua, non est veniale. Sic sine peccato is qui sentit pruritus in his partibus, potest illas ut pruritus sedet refricare, vel abstergere ab immunditia. Similiter attactus qui sunt ab aliquo erga se, rationabili et-

jam sine causa (non tamen animo ex
citandæ libidinis) culpam venialem
non excedunt.

7. Qui componunt cantiones om-
nino impuras & lascivas, ordinari-
mortaliter peccant; quia vix contine-
get quod aliquis inde mortalis libi-
dinis occasionem non accipiet. Qui
autem illas cantant, secundum inten-
tionem quâ id faciunt, judicandi sunt
gravius vel levius peccasse; aut juxta
periculum quod sibi vel aliis per hoc
creant. Immo generalis hæc regula
advertenda est de tactibus, aspectibus,
cantu, turpiloquio; vel auditu
turpium rerum, quod venialia esse
possunt ex vanitate, levitate, curiosi-
tate; tamen semper æstimandum esse
periculum morale libidinis, cui ali-
quis se vel alium exponit. Quia in
quisque debet suæ satisfacere consci-
entia, quia periculum illud diversum
est pro ratione personarum. Nam quod
uni periculosum est, alteri non est; &
quod respectu unius propinquum pec-
candi periculum ingenerat, respectu

alte-

imo ex alterius non nisi remotum periculum
veniale generat, vel etiam nullum.

8. Est de osculis inter juvenculos
& juvenculas, ex quibus aliqua sen-
sualis delectatio oritur. Atque de his
jam dictum est, si fiant cum ardore &
mora, puta replicatis diu in ore oscu-
lis; ob periculum morale, mortalem
ordinariè culpam afferre. Si verò in
transitu fiat osculum, cui vix inhære-
tur, licet voluntas seu delectatio ali-
qua captetur, posse secundum opi-
nionem multorum veniale id judicari
ob parvitatem materiæ. Immo qui-
dam hæc negant vocari libidiosa os-
cula, quæ passim à Summistis conde-
mnantur peccati mortalis; illa enim
solum inter libidiosa recensent, quæ
sunt ex intentione delectationis con-
cubitus, sive pollutionis, aut similis
actus luxuriosi. Videri potest Filiuc.
Tract. in 6. Præcept. c. 9.

9. De osculis partium pudendarum,
nam & hæc etiam contingunt inter
personas impuras, tam conjugatas,
quàm non conjugatas, ut ex cōfessio-

ne cognovimus. De his certū est gra-
 via mortalia esse inter non cōjugatos
 inter conjugatos autem non cēsēt esse
 mortalia *Vinc. Filiuc. loco jã cit. c. 10. n.*
 195 quamvis indicent similia hominū
 valde esse libidini deditū, ideoq; gra-
 viter reprehēdēda. Hinc resolve qua-
 stionem à quodam Pœnitente mihi
 propositam: An qui per similia oscula
 peccarit cum illa cum qua jam fornicatus
 erat, teneretur explicare in confessione?
 An etiam irrita fuisset confessio, in qua
 ex pudore illa circumstantia explicata non
 fuisset? Resp. cū similia vel præcedunt
 vel subsequuntur actū fornicarium, in
 principali confessione vidētur contineri
 Sicut ergo actus præambuli vel consequentes
 immediatē actum fornicationis nō debent
 speciatim exprimi, sunt n. vel tendentes
 ad illum principalem actū, vel significantes
 complacentiam in illo: & de hoc actu
 judicari potest: quia non mutat speciē
 peccati, sed videtur solum indicare
 complacentiam in ordinata libidinis
 jam peractæ vel peragenda.

gendæ. In opinione tamen eorum qui circumstantias aggravantes volunt ex obligatione confessioni subjiciendas, hæc videretur explicanda. Quod si verò quis non explicuerit eam ob pudorem, existimans tamen necessario confitendam; tunc censetur fecisse confessionem nullam, ob erroneam quam sibi formavit conscientiam; quod si dubitavit, debuit, dum omittere illius confessionem voluit, probabili ratione dubium deposuisse, alias etiam censetur irritam fecisse confessionem, exponendo se periculo dimidiandi Confessionem.

10. Est de verbis quibusdam valde scurrilibus & impudicis, quæ ex ira & impatientia in ore aliquorum versantur. Sic Galli irati in quempiam, quandoq; hæc infamia verba pronuntiant. *Va' en faire ta Mere*: quasi diceret: *Vade fornicatū cū Matre*. Certè hæc & similia nō possūt excusari à gravi peccato, si ex advertētia pronūciētur, & nō ex sola surreptione. Ratio est, quia licet non intendant plerūque id quod

illis verbis significatur ; tamen continent gravem contemptum personæ in quam similia verba intorquentur. Dixi , si ex advertentia & deliberatione quis similibus utatur, nam inter viles personas ob malam educationem & perversam consuetudinem, effluere solent ex ore in subita passione, sine plena advertentia, vel ex levitate quadam pronunciari.

II. Est de choreis. De his nimis scrupulosi vel anxii Confessarii & Pastores audiant quod scriptum est *Vinc. Filiuc. Pœnitent. S. D. N. ad S. Petrum.* Rusticis in diebus festis non sunt prohibendi à choreis, modò fiant post missam; tum quia otio aliter vacarent, quod pejus esset : tum quia fiunt pro more Regionis & coram aliis publicè, ideoque magna ex parte aufertur libidinis occasio : tum denique, quia videntur conciliatrices omnis benevolentia, inter adolescentes & puellas, unde sæpius contrahuntur matrimonia inter illos. Tollendi tamè sunt abusus, si qui misceantur, & modestia procur-

procuranda quo-ad ejus fieri potest.

Hæc ille *Tract. 33 in 6. Præcept. c. 10. n.*

224. Similiter loquitur *Cajet. V. Chore.*

12. Est de missione litterarum aut munerum. De hac re dicendum, si litteræ ad amorem pravum incitent, esse peccatum mortale eas scribere vel destinare; similiter & de muneribus ex pravo sine amoris illiciti missis dicendum.

7. *QUAERO. An possit dari ignorantia invincibilis de fornicatione, aut aliis speciebus consummatis luxuria, ita ut quis non peccarit mortaliter fornicando, quia ignorabat esse peccatum mortale?*

Resp. apud Christianos vix posse talē ignorantiam invincibilem esse, ob instructionem quæ solet dari. Dico *vix*, nā fortè aliquis vulgaris & rudis homo quia videt in urbibus publicè meretrices permitti, & quia nescit distinguere inter licitum & permissum, putans esse licitum quidquid est permissum, posset ignorare ad meretricem accedere esse peccatum grave; si ea de re numquam instructionem habuerit:

maximè quia quibusdam in Regionibus illud est adeò commune, ut vix pro peccato reputetur, ut quidam de Italia tradunt.

Quantum ad peccatum mollitiei, five pollutionis voluntariæ, existimo posse ignoratiam invincibilem illius frequētius in hominibus rudibus reperiri. Nam frequenter ex confessionibus reperi, plerosque rusticos nunquam in juvētute hæc confessos fuisse; asserebantq; se nunquam ea de re sibi conscientiam formasse, nec fuisse instructos. Immò inter cōjugatos adhuc reperiuntur, qui absente conjugè existimant sibi illos contactus quibus se polluunt licitos esse. Itaque munus est Confessariorum, Pastorum, Concionatorum, Catechistarum de his plebem rudem pro occasionis opportunitate erudire: quod si nihil unquam audierint, non video cur ignorantia invincibilis quandoque hic dari non possit; quia licet deducantur ista ex principiis quibusdā lumine naturali notis, non ita tamen evidenter
fuit

sunt nota, ut in nullum possit cadere ignorantia. Ob hanc ignorantiam tales rustici non tenentur iterare confessiones in quibus peccatū mollitiei non fuit expressum; securius tamē est eos ad id deducere ut iterent, quia difficile est judicare an talis ignorantia fuerit omnino invincibilis.

Adverte etiā ignorantia sātis communē in juvenibus confitentibus quidem se fornicatos cum aliqua puella, sed non adjicientibus se ut generationem impedirēt, extra vas fœmineum seminasse. Hoc enim est alterius speciei peccatū, ad peccatum contra naturam spectans, & specialiter exprimendū, vel interrogandū à Cōfessario non enim id frequenter contingit.

8. *QUAERO. de stupro. An cōseatur stuprum quando virgo consentiens cognoscitur nec ulla vis ei infertur.* Resp. mul-
torum esse sententiam non esse stuprum, nec speciale peccatum, sive non esse peccatum à fornicatione specie diversum, nisi per vim tollatur integritas carnis. Ratio est, quia neque

in ratione luxuriæ specialis hic deformitas concurret in cōcubitu cum virgine, si fiat in vase naturali, neque in ratione injuriæ, cū ipsa consentiat, volenti autem & consentienti non fit injuria, Nec refert quod sit in potestate parentum; quia habet jus in corpus suum, & illius est doctrina, ita ut nemini propriè faciat injuriam, sicut nec corrupta propriè alicui faciat injuriā corpore suo utens, licet sit sub potestate parētum, Ipsa autem prævidens, vel qui eam carnaliter cognoscit, magnum inde mœrorem aut infamiam parentibus & familiæ oriundam, aut lites & inimicitias, potest contra charitatem erga proximos, sive contra reverentiam erga parētes, gravem ideò culpam committere ultra culpam fornicationis. Sed cum hæc eadem oriiri possint ex fornicatione cum filia corrupta sub potestate parētum existente, non sunt specialiter referenda ad culpā concubitus cum virgine, ut inde specialis malitia & propria stupri species exurgere dicatur. Nam & hæc

contin-

contingunt ratione evulgationis, potius quam ratione deflorationis, quæ potest manere occulta, unde talia exinde non essent secutura. *V. Less. l. 2. c. 10. dub. I.*

Ex dictis inferunt hujus sententiæ auctores, cogitationes seu delectationes morosas in virgine, vel in adolescente, circa virginem, licet sint peccata mortalia, non habere tamen specialem malitiam mortiferam supra delectationes morosas de fornicatione, nisi sint conjunctæ cum voluntate inferendæ violentiæ. Quod ponderandum puto à Confessariis, quibus non parum molestum est interrogare adolescentulas tales cogitationes confitentes, an sint virgines: sic enim peccatum corruptionis jam fortè alias confessum tenerentur aperire. Nec etiam minus molestum interrogare adolescentes, an cogitarint de virgine, cum frequenter rudes respondeant se nescire an ea de qua cogitarint, sit virgo, vel non, nec de hoc se reflexionem fecisse, putantque tum adolescentulæ, tum

tum

um adolescentes has interrogationes ex curiositate & nimio sciendi desiderio à Confessariis provenire Per hanc itaque opinionem dictam à multis anxiiis interrogationibus eximuntur Confessarii, habetq; graves auctores inter quos *Sot. Les. Vasquez Suar. Sanch. Pet. Navarra, & alii.*

*Quæres, an puella qua violenter con-
stupratur, vel impudicè per vim attin-
gitur, debeat clamare, ut conseatur ex-
cepta à peccato sive à consensu? R. ut non
peccet coram Deo mortaliter, sufficit
obniti, & interiorem consensum non
dare licet aliquam delectationem per-
ciperet. Quoad forum autem exte-
rius, illa præsumeretur consensisse,
quæ intra civitatem existens, non
clamavit, nec opem petiit, sed id non
est necessarium in foro interiori, ut
expressè docet ex *Soto Navarra. cap. 16.
n. 1.* Immò *Sot.* dicit non teneri etiam
propriis membris resistere, eo quod
satis sit non se componere, aut præpa-
rare ad obscænum actum; quod verum
erit, si ex timore non audet resistere.*

Apta

Aptare autem ad id membra, tibias aperire, vestem elevare, aut simile quid agere, existimat *Navar.* esse quodammodò cooperari, & non solum pati, licet consensus interior non adesset pro fornicatione vel delectatione.

9. *QUAERO.* Ad quid tenetur corruptor virginis? Resp. si liberè consensit, ad nihil tenetur; quia volenti non fit injuria. Item si puella remisit damni compensationem, corruptor ad nihil tenetur, quia illa potest cedere juri suo. Si verò fraude usuram corporis extorsit, vel violenter, etsi nil promiserit, tenetur vel matrimonio eam sibi jungere, vel damnum compensare. Potest que Pater puellæ vel ipsa recusare matrimonium, & exigere quanti pluris eget ad alteri liberè pro sua conditione nubendum. Corruptor autem si velit damni compensationem præstare, non cogitur in foro conscientiae eam in uxorem accipere, nisi expresse vel tacite promiserit, aut nisi à iudice ad id condemnatus fuerit. Quod si adolescens solum precibus importunis usu-

iam

iam corporis impetrarit, non tenetur ad dicta in rigore, quia preces violentiam non inferunt. Quod si puella fraude vel vi corrupta æque commodopotita fuerit nuptiis, ita ut nihil detrimenti acceperit, nulla restitutio est necessaria, cum nullum damnum fecerit; defloratio autem pudicitia est irreparabilis, nec pretio æstimanda venit.

Difficultas est, si promissum fuerit matrimonium fictè? Resp. nihilominus teneri ducere, quia promissio facta est in modum contractus, unde et ipsa ex parte sua compleverit contractum, tenetur etiam ipse complere ex parte sua, prout exterius iudicio Prudentum sonat, nec sufficit dotare, nisi ipsa consentiat. Excipiunt tamen hic Doct. aliquos casus.

1 Casus. Si ipse sit longè nobilior vel ditior, & maximè si ipsa id sciverit, Item, si ex conjecturis facile poterat conjici ipsum non sincerè promittere, quia ambigè, quia inconstanter, quia apertis exaggerationibus lo-

que

quebatur. Quia tunc non præsumitur decepta, sed deceptionem fingere. Immo aliqui putant non teneri deceptorem, quando ipsa potuit advertere deceptionem.

2. Si grave damnum, vel scandalum ex tali matrimonio sequeretur.

3. Si illam contingat postea cum alio fornicari.

4. Si putabat illam esse virginem, & in conjunctione deprehendit esse corruptam. Tunc enim deceptus fuit. Et tunc aliqui, inter quos *Sanch. l. 1. de Matrim. Disp. 10.* Putant non teneri quidem dotare. Quod si scivit corruptam, & promisit fictè matrimonium; idem *Sanchez* cum quibusdam putat, quod non tenetur ducere, sed sufficere pecuniâ compensare. Rationem afferunt, quia corrupta exigendo tale matrimonium pro corporis usura, nimium exigit. Non n. tanti aestimatur copula cum corrupta, ut matrimonio ejus debeat compensari. Si tamen esset vidua honesta, cui aliàs gravis impenderet infamia nisi ducatur, videtur ille

ille

ille teneri qui etiam fictè promisit.

Sed peres, qui vovit Religionem, postea sub promissione facta vel verè decipit puellam, potest ne ingredi. Resp. non posse sed tenetur ducere, ipsa votum ignoravit, nec velit aliam compensationem. Factus est enim illicitus ingressus, cum tam gravi damno puellæ. Si verò illa scivit; non potest urgere nuptias, quia non bona fide contraxit, cum sciret ipsum non posse promittere. Idem dic si ipsa sciebat ipsum vovisse castitatem. Immo in his casibus non tenetur aliter compensare, quia illa ab ipso non fuit decepta.

10. *QUAERO. de adult. Ad quid tenetur adulter, si partus est secutus?* Resp. teneri pro alimentis à tertio prolis anno, certum ei sit moraliter esse suam prolem. Non videtur autem certum quoad diu habet rationem probabilem dubitandi; & quoad diu illam habet, ad nihil tenetur. Cum enim melior sit conditio possidentis, non tenetur solvere, nisi constet ei se debere. Quod si consulue

rit, siue auctor fuerit mulieri ut pro-
lem illam supponat quasi legitimam,
& illa succedat in hæreditatem, tene-
tur etiã de damno legitimis inde se-
cuto. *Dico*, si auctor fuerit suppositio-
nis Quia si nec consuluerit, nec hujus
suppositionis auctor fuerit, quidam
cum *Soto, Henriq. Penna,* & aliis pro-
babile putant, quod non teneatur.
Quia verè non est causa damni, nec il-
lud intendit, sed ex aliena actione pro-
venit. Nec refert quod Matrem in
quamdam videatur necessitatem con-
jecisse, ut supponeret filium istum tã-
quam legitimum, ne si prodat se gra-
ve periculum incurrat; quia non con-
jecit in eam necessitatem nolentem &
invitam, sed volentem; unde ipsa sibi
debet imputare. Contraria tamen sen-
tentia est communior, quia enim ex
adulteri iniquo & injurioso facto fit
quod credatur esse mariti, & ex illa
credulitate, cujus ipse causa est, se-
quuntur illa damna, ipse cum adulte-
ra videtur obligari illa resarcire.

II. *QUAERO. An mulier qua damnata*
sarci-

sarcire nequit: quod orietur ex successione illegitimi in hereditatem, tenentur suum factum proderere? Resp. non tenentur cum periculo vitæ vel famæ, quia hæc sunt bona superioris ordinis, quæ non sunt exponenda necessariò pro rebus inferioris ordinis. *Deinde, non tenentur se proderere, nisi certa sit damnum aver-*

tendum, hoc tamen vix contingit. Quia filius non tenetur credere matri dicenti se illegitimum; unde mulier potest ferè semper timere tumultus lites, & pericula ex sua revelatione.

Petes ergo quid consilii dabit Confessorius mulieri? Resp. Moneat si habeat particularia bona, ut illis commiserit penset legitimòs. *Item, ut quantum potest diligentia sua & industria lucrum faciat in eorum gratiam. Item ut quantum ad potest parcat sumptibus, quos iuxta statum posset facere. Denique, si idonea est proles ad Religionem, ducat eam suo consilio.*

12. *QUAERO, De peccato pollutionis. An & quando sit mortalis pollutio, quæ voluntaria in causa?* Resp. hoc declinat

successe
 rari posse aliquot conclusionibus.
 tenent
 1 *Conclus. est:* Si quis det operam rei
 honestæ, licet inde sequatur pollutio,
 quia ha modò absit periculum cõsensus in vo-
 quæ no luntate, non est peccatum. *Declaratur*
 orõ rebu in Confessario, Studio, Medico, qui
 a tenetu non tenetur officium suum relinque-
 um aver re; licet inde sequatur pollutio. Sic
 õtingit qui ex certo situ in lecto patitur pol-
 erẽ mari lutionem, nec potest sine dispendio
 le mulier sanitatis aliter jacere; non peccat; quia
 umultus causam licitam non tenetur cum sani-
 tione. tatis detrimento vitare, si non inten-
 bit Con dat illum effectum nec periculum sit
 eat si ha consensus, Sic qui ex equitatione ce-
 is com leri patitur pollutionem, & habet
 ritum po causam equitandi, non paccat si absit
 a lucrõ intentio pollutionis, & periculum
 ut quo consensus.

quos ju 2. Si quis det operam rei illicitæ,
 nique, ex qua solùm remotè sequitur pollu-
 nem, tio, nec directè intenditur, non est ni-
 si veniale peccatũ. Sic qui edit edulia
 ollutioni nimis calida ex aliqua gula, licet sciat
 utio, qu quandoq; sibi inde evenire pollutio-
 oc decla nem si tamen eam non intendat, non

K

est

est condemnandus peccati mortalis. *Similiter* quæ ex nimio potu prævidet sibi id frequenter accidere, nõ propterea peccat mortaliter, si nõ abstinere modò absit intencio directa, & periculum consensus. *Ratio est*, quia obligatio vitandi causam est satis tenuis, & effectus ex illa sequens non censetur nisi imperfectè volitus, quandoquidem nec directè intendatur, nec ex illa causa tamquam dispositione omnino propinqua oriatur; sed potius quadam conditione naturæ, absque voluntatis operatione.

3. Si quis det operam rei illicitæ, qua propinquè nata est oriri pollutio, etiam si eam non intendat, censetur peccare mortaliter, & eam velle causa. Sic qui contactus turpes erga se vel alium exercet, vel qui imaginatione rerum turpium ex delectatione inhæret, si sequatur pollutio, censetur mortaliter & volita in causa, licet rectè eam non intenderet.

13. *QUAERO. An liceat ullo casu delectari a pollutione, vel de illa præter*

gaudere? Resp. numquam id licere cau-
sa libidinis; ob causam tamen hone-
stam, puta ob causam sanitatis, vel
quia sic tentationes sedatae sunt; mul-
ti probabiliter putant id non esse illi-
citurum; nam quod desideratur, tunc non
est peccatum, sed indifferens, quando-
quidē desideretur ut inculpate obve-
niat, per causas à natura constitutas sine
alia operatione; & cum finis ob quem
desideratur sit bonus non videtur cul-
pa incurri. Si autem licet desiderare,
licet etiam gaudere.

Notent Confessarii quandoque ali-
quos confiteri se passos pollutionem,
cum revera non fuerit perfecta pollu-
tio, sive seminis aut spermatis effusio
ex genitalibus enim ultra urinam & sper-
ma, sive semen, humor quidam terti-
us exoriri quandoque solet, qui aliquid
immunditiae generat, & ex commotione
partis genitalis in viro facile stillat, si-
ne impetu delectationis, ut fieri solet
in seminis decisione; ideoque humor
ille fluens non intelligitur hic sub no-
mine perfectae pollutionis; nec illius

folius periculo se exponere, est mortale: quia ex levi cōmotione oriri potest in juvenibus, puta ex osculo leviter dato, vel attactu etiam levi faciei, aut manus personæ alterius sexus. Interim adverte quod in confessionibus dicant aliqui se passos pollutionem, cum solum passi fuerint aliquid levis hujus immunditiæ, sive serosi humoris, sine delectatione.

14. *QUAERO. Quid de pollutione in semiexperrectis?* Resp. non esse mortalem, quia non est plenum aut perfectum iudicium imò captam in somno pollutionem non tenetur evigilans reprimere, sed sufficit non placere. Ita *Em Sa V. Luxuria.*

15. *QUAERO. De delectatione morosa, an sit peccatum mortale?* Resp. esse peccatum mortale delectari de peccato carnali cogitato, si quis plenè advertat hanc cogitationem & delectationem, & in illam consentiat; licet opus nolle, nec adsit voluntas efficax illius. Si autem sit solum cōfusa & semiadvertentia, non erit nisi peccatum veniale.

Advertat

Advertat verò Confessarius, has delectationes & cogitationes morosas à plerisq; maximè fœminei sexus, non explicari in confessione; ideoque prudenter de his interroget, & discernat. Nam & rudes nihili illas æstimant, si voluntas efficax operis non adfuerit, licet immorati sint cogitationi, solētq; dicere; *Hoc leviter transit, quia postea noluissem;* illud autem potius significat, in ipsa morula temporis præcedente consensum & voluntatem fuisse saltem delectationis.

16. *QUAERO.* An delectatio qua sumitur ex cogitatione actus carnalis sortiatur diversam speciem ex conditione personae cogitatae? Exempli causa si quis cogitet de virgine, de conjugata, de consanguinea, de Religiosa, nollet tamen actum complere, sed tamen delectatur? *R.* quidam ex recentioribus Doctoribus putant probabiliter, quādo repræsentata certa persona per imaginem, animus delectatur non ex motivo conditionis personæ, sed tantum de actu pro ut delectabilis est, delectationem non

contrahere speciem novam ex conditione personæ; quia quamvis conditiones personarum differant specie delectationes tamen possunt esse ejusdem speciei.

Itaq; secundum hanc sententiam, quis cogitans de virgine Deo secreta aut de conjugata, aut consanguinea, delectetur de ea etiam ut virgo est, vel ut conjugata est, vel ut consanguinea, actus habet malitiam duplicem, nempe fornicationis & simul sacrilegii, vel adulterii, aut incestus; si autem non feratur ex motivo conditionis personæ, sed solum delectetur cogitatione conjugis alienæ, quia pulchra est mulier, non contrahetur malitia nisi contra castitatem, non verò contra justitiam, quia in tali delectatione non vellet injuriam in maritum, quandoquidem nolle opus externum illi injuriosum explere. Similiter, si persona sit religiosa, vel consanguinea, præscinditur ab hac circumstantia, cum illa non conferat ad delectationem.

Ex hac sententia sequeretur, non est

necesse

necessarium explicare in confessione
 personæ cogitatæ circumstantiam, si
 abfuerit desiderium efficax sive vo-
 untas operis, sed tantum adfuerit dele-
 ctatio. In praxi tamen securius est cō-
 fiteri eam circumstantiam, tum quia
 contraria sententia est communior, tū
 quia difficile est agnoscere, an animus
 steterit in illa simplici delectatione &
 affectu; nam quandoque non deest et-
 iam voluntas operis, si infamia, aut a-
 lia incommoda abessent; & nisi respec-
 tus humani prohiberent.

17. *QUAERO. Quid incestus, & quo-
 modò confitendus?* Resp. est carnalis in-
 ter consanguineos vel affinis abusus,
 & terminatur in quarto gradu; nisi sit
 affinitas ex illicita copula orta: hæc e-
 nim terminatur in secundo gradu.
 Hinc sequitur quod juvenis qui cum
 pluribus fornicatur, si fornicari eum
 contingat cum sanguinea germana il-
 lius puellæ seu mulieris quam antea
 cognoverat, teneatur dicere nō solum
 se fornicatum esse, sed incestum com-
 misisse. Itē multò magis si cum duabus

sororibus fornicetur. Adverte tamen ut affinitas hæc ex illicita copula oritur, necesse esse ut fuerit perfecta copula carnalis, quæ ad generationem sufficiat prolis, qualis non est nisi per quam virile semē recipitur in vas mulieris; quare neque per solum copulationem, neque per quamvis aliam pollutionem, quâ semen intra vas non recipitur, potest oriri affinitas ista. Imò aliqui requirunt utriusque partis seminationem. V. *Dianam. p. 3. tract. Resol. 19. & in Addit. Resol. 24.* ubi multos citat auctores pro hac sententia.

18. *QUAERO. An gradus consanguinitatis & affinitatis necessario sint specificandi in confessione?* R. Duplicem esse hic opinionem. Prima negat, quia dicit non differre specie hos gradus. Videri potest *Cajet, in summa. V. Incestus.* Altera asserit, & hæc est communior & probabilior. V. *Navar. c. 7. n. 4.*

19. *QUAERO. Quando sit sacrilegium confitendum in materia luxuria?* R. peccetur cum persona Deo consecrata, siue sit Religiosus, aut Religiosa

sive Sacerdos, aut in ordinibus sacris qui peccat, aut cū quo peccatur. *Item* si in loco sacro, in Ecclesia, vel in cæmeterio peccatum luxuriæ committatur, vel si voluntariè in illud consentitur, licet opus non sequatur. Debet tamen volūtas, ut supra dixi, ferri etiam in circumstantiam loci sacri; hoc est, non sufficit quod pravam voluntatem concipias existens in loco sacro, sed opus est (ut sit sacrilegium) quod paratus sis voluntatem eam exequi etiā in loco sacro. Adverte verò, Monasterium & Dormitorium non esse loca sacra, quæ peccatum carnis ibidem commissum efficiunt sacrilegium V. *Navar. c. 16. n. 13.*

20. *QUAERO. An Religiosus sese oblectans carnaliter si sit Sacerdos, committat duplex sacrilegium?* R. quosdam affirmare, eò quod etiam seposito voto, in honorem Ordinis Sacri sit annexum impedimentum Matrimonii, unde seposito voto peccaret sacrilegio. Alii non admittunt hic duplex sacrilegium? quia existimant obligationem

K 5 nem

nam servādi castitatem in Ordine Sa-
cro oriri ex voto, itaqua tantum con-
tra votum peccat, & proinde unico
peccato. Et hoc satis probabile est.

De peccatis conjugum dictum est
quando egimus de Matrimonio; ideo
hic non repeto.

21. *QUAERO.* *An illa quae violenter est*
oppressa possit statim semen opprimen-
tis se expellere? Resp. 1. Certum est
quod mulier est proprio viro cognita
numquam possit voluntariē semē vi-
ri expellere ad vitandas partus diffi-
cultates, vel ut prolibus nō gravetur
vel etiam ob causam. Similiter nec
mulier quae consentit in virum non
suum, nec puella ad tuendum hono-
rem suum; est enim novum peccatum
mortale post voluntariam copulam
impedire generationem, aut frustra
semen sine suo. Resp. 2. quando est o-
pressio violenta à non suo, non solum
potest extrahere opprimentis se vi-
lia, licet semen sit effundendum; sed
etiā mox à cuitu potest semen expelli
re, quia hoc est defendere se contra

vasorem injustū, quæ invasio & ini-
 stitia adhuc nunc censetur moraliter
 perdurare in semine illius qui oppres-
 sit. Ita *Sanch. l. 2. de matrim. d. 22. n. 13.*
 Neque casus hic est extraordinarius
 hoc ærumnoso tempore, in quo mili-
 tes in quascumque obvias mulieres
 vim libidinis exerunt.

Adverte etiam quod mulier quæ in
 actu conjugali non seminavit potest
 statim postea excitare semen; quia id
 non est contra rationem generationis
 sed est complementum actus conju-
 galis, ad proles perfectionem vel ne-
 cessarium, vel saltem conducens. Ita
 tenent nonnulli Theologi cum *Lessio*
lib. 4. cap. 3. dub. 14.

C A P U T VII.

*Resolutiones circa VII. Decalogi
 Præceptum.*

QVAERO. De quibus interrogandi
 sunt pœnitentes circa 7. Præcept.
 R. 1. An non sciēter acceperint, vel de-
 tineant alienum? 2. An non vendide-
 rint, vel emerint cum fraude circa
 pretium, circa rem, circa mensuram,
 aut